

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

23814 REIAL DECRET 1744/2003, de 19 de desembre, pel qual es modifica el Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, pel qual es regula el procés d'elaboració, circulació i comerç d'aigües de beguda envasades. («BOE» 312, de 30-12-2003.)

El Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, pel qual es regula el procés d'elaboració, circulació i comerç d'aigües de beguda envasades, estableix els requisits sanitaris exigibles a les aigües minerals naturals, de font, potables preparades i de consum públic envasades. Aquest Reial decret va suposar la incorporació parcial al nostre ordenament jurídic de la Directiva 98/83/CE del Consell, de 3 de novembre de 1998, relativa a la qualitat de les aigües destinades al consum humà, així com l'actualització de la normativa vigent fins aquella data sobre les aigües de beguda envasades, constituïda pel Reial decret 1164/1991, de 22 de juliol, modificat pel Reial decret 781/1998, de 30 d'abril, disposicions que van incorporar al nostre ordenament les directives 80/778/CEE, 80/777/CEE i 96/70/CE.

Posteriorment a l'aprovació del Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, es va aprovar el Reial decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà, amb què es completa la transposició de la Directiva 98/83/CE.

Com que l'envasament de les aigües anomenades «aigües de consum públic envasades» només es fa conjuntament per a distribució domiciliària, amb l'únic objecte de suplir absències o insuficiències accidentals de les aigües de consum públic distribuïdes per la xarxa general de manera gratuïta, i per tant no hi ha comercialització, sembla convenient la seva exclusió de l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, pel qual es regula el procés d'elaboració, circulació i comerç d'aigües de beguda envasades, exclusió que ara s'efectua mitjançant aquest Reial decret.

D'altra banda, la qualitat de les esmentades aigües de consum públic, així com el seu procés de producció i distribució, està regulada al Reial decret 140/2003, de 7 de febrer.

Les aigües minerals naturals es distingeixen de les restants aigües potables per la seva naturalesa, caracteritzada pel seu contingut en minerals, oligoelements i altres components, així com per la seva puresa original. Així mateix, han de complir determinades especificacions microbiològiques, parasitològiques, químiques i de puresa, previstes a l'esmentat Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre.

No obstant això, en algunes d'aquestes aigües hi poden ser presents en estat natural determinats components, a causa del seu origen hidrogeològic, i presentar un risc per a la salut pública a partir d'una determinada concentració, per la qual cosa és necessari establir límits de concentracions per a aquests components de les aigües minerals naturals.

El Comitè Científic de l'Alimentació Humana (CCAH) va emetre un dictamen, el desembre de 1996, sobre l'arsènic, bari, fluor, bor i manganès, i ha validat, per a altres components de les aigües minerals naturals, els límits recomanats per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) per a l'aigua potable. Així mateix, l'esmentat comitè ha fixat el nivell acceptable per al bari, manganès

i arsènic en les aigües minerals naturals, així com valors guies per al fluor i el bor.

L'OMS ha recomanat un valor guia per al fluor en l'aigua potable i el CCAH l'ha validat per a les aigües minerals naturals en el dictamen esmentat anteriorment. A fi de protegir els lactants i els infants, que constitueixen la població més sensible amb relació al risc de fluorosi, convé, a més, incloure una indicació en l'etiquetatge que sigui fàcilment visible per al consumidor, en relació amb les aigües el contingut en fluor de les quals sigui superior a aquest valor guia.

Quant al bor, el CCAH ha assenyalat un valor guia en les aigües minerals naturals, d'acord amb les recomanacions de l'OMS de 1996. Tanmateix, l'OMS i altres organitzacions científiques reconegudes internacionalment han fet des d'aleshores noves avaluacions de l'efecte del bor per a la salut pública i n'han recomanat nivells superiors. Per la qual cosa és necessari consultar l'autoritat europea de seguretat alimentària, per tenir en compte les noves avaluacions científiques disponibles i no fixar un nivell màxim per al bor en la fase actual.

El Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, com a conseqüència de la transposició efectuada de la Directiva 96/70/CE, permet la separació dels compostos de ferro, manganès i sofre, així com l'arsènic, en determinades aigües minerals naturals i de font, mitjançant aire enriquit amb ozó i sota determinades condicions, basades en el dictamen del CCAH. Així mateix, esmenta l'obligació d'incloure a l'etiquetatge informació sobre els tractaments efectuats en les esmentades aigües i assenyala l'obligació d'incloure en les etiquetes advertències relatives a contraindicacions per a determinats sectors de la població.

Totes aquestes particularitats han estat desenvolupades a la Directiva 2003/40/CE de la Comissió, de 16 de maig de 2003, per la qual es fixa la llista, els límits de concentració i les indicacions d'etiquetatge per als components de les aigües minerals naturals, així com les condicions d'utilització de l'aire enriquit amb ozó per al tractament de les aigües minerals naturals i de les aigües de font.

Com a conseqüència de la Directiva esmentada, la normativa espanyola sobre aigües de beguda envasades ha quedat afectada en alguns aspectes relatius a les aigües minerals naturals i a les aigües de font referent als tractaments, en particular a l'efectuat amb aire enriquit amb ozó, per la qual cosa és necessari adaptar el que estableix el Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, a la Directiva 2003/40/CE, que s'incorpora al nostre ordenament jurídic mitjançant aquest Reial decret.

Aquest Reial decret té caràcter bàsic a l'empara de l'article 149.1.16a de la Constitució i d'acord amb l'article 40.2 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, excepte pel que fa als intercanvis amb tercers països, que es dicta a l'empara de l'article 149.1.10a i 16a de la Constitució, que atribueix a l'Estat competència exclusiva en matèria de comerç exterior i sanitat exterior, i d'acord amb l'article 38 de l'esmentada Llei 14/1986, de 25 d'abril.

En la tramitació han estat consultades les comunitats autònomes, així com les associacions de consumidors i els sectors afectats, i n'ha emès l'informe preceptiu la Comissió Interministerial per a l'Ordenació Alimentària.

En virtut d'això, a proposta dels ministres de Sanitat i Consum, d'Agricultura, Pesca i Alimentació, d'Economia i de Ciència i Tecnologia, d'acord amb el Consell de l'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 19 de desembre de 2003,

DISPOSO:

Article únic. *Modificació del Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, pel qual es regula el procés d'elaboració, circulació i comerç d'aigües de beguda envasades.*

El Reial decret 1074/2002, de 18 d'octubre, pel qual es regula el procés d'elaboració, circulació i comerç d'aigües de beguda envasades, queda modificat de la manera següent:

U. Es modifica el paràgraf b) de l'article 1.2, que queda redactat de la manera següent:

«b) Les distribuïdes mitjançant xarxa de proveïment públic i les procedents d'aquest origen, envasades d'acord amb la normativa que regula els materials en contacte amb aliments, de manera conjuntural per a la distribució domiciliària i gratuïta, amb l'únic objecte de suplir absències o insuficiències accidentals de la xarxa pública.»

Dos. Se suprimeix el paràgraf d) de l'article 2.B), relatiu a aigües envasades de consum públic.

Tres. Se suprimeix l'apartat 4 de l'article 7.

Quatre. L'apartat A).2 de l'article 19, queda redactat de la manera següent:

«Es permet la separació dels compostos de ferro, manganès i sofre, així com l'arsènic, en determinades aigües minerals naturals i de font per aire enriquit amb ozó, amb la condició que el tractament no alteri la composició de l'aigua respecte als components essencials que li confereixen les seves propietats.

a) L'aplicació del tractament amb aire enriquit amb ozó ha de ser objecte d'una notificació prèvia a les autoritats sanitàries competents per garantir que:

1r La utilització d'aquest tractament es justifica per la composició de l'aigua en compostos de ferro, manganès i sofre, així com d'arsènic.

2n L'operador ha d'adoptar totes les mesures necessàries per garantir l'eficàcia i la innocuïtat del tractament i per permetre'n el control per les autoritats sanitàries competents.

b) En tot cas, el tractament de les aigües minerals naturals amb aire enriquit amb ozó ha de complir les condicions següents:

1r Que el tractament no modifiqui la composició analítica de les aigües minerals naturals referent als seus components característics.

2n Que l'aigua mineral natural abans del tractament respecti els criteris microbiològics definits als paràgrafs 1, 2 i 3 de l'apartat 1.2.2 de l'annex I.

3r Que el tractament no doni lloc a la formació de residus que puguin presentar un risc per a la salut pública o amb una concentració superior als límits màxims establerts a l'annex VII.»

Cinc. Se suprimeix l'apartat C) de l'article 19.

Sis. L'apartat 6 de l'article 21.A) queda redactat de la manera següent:

«6. S'ha d'incloure informació sobre els tractaments esmentats als apartats A).2 i A).3 de l'article 19, en el cas que hagin estat efectuats.

Les aigües minerals naturals que hagin estat objecte d'un tractament amb aire enriquit amb ozó han de portar a prop de la composició analítica de components característics la indicació "aigua sotmesa a una tècnica d'oxidació autoritzada amb aire ozonitzat".»

Set. S'afegeix un nou apartat 8 a l'article 21.A), que té la redacció següent:

«8. Les aigües minerals naturals amb una concentració de fluor superior a 1,5 mg/l han d'incloure en l'etiquetatge la indicació "conté més d'1,5 mg/l de fluor, no adequada per al consum regular dels lactants i infants de menys de set anys". Aquesta indicació ha de figurar immediatament al costat de la denominació de venda i en caràcters clarament visibles.

Així mateix, les aigües minerals naturals que, d'acord amb això, hagin de portar una indicació a l'etiquetatge, han d'assenyalar el contingut real de fluor en la composició analítica dels seus components característics, tal com assenyalava l'apartat 5.»

Vuit. L'actual apartat 8 de l'article 21.A) passa a ser l'apartat 9.

Nou. L'actual apartat 9 de l'article 21.A) passa a ser l'apartat 10.

Deu. Se suprimeix l'apartat 4 de l'annex I.

Onze. La part B, Paràmetres químics, de l'annex IV, Paràmetres i valors paramètrics, queda redactada de la manera següent:

«PART B

Paràmetres químics

Paràmetre	Valor paramètric	Unitat	Notes
Acilamida	0,10	µg/l	Nota 1.
Antimoni	5,0	µg/l	
Arsènic total	10	mg/l	
Bari *	1,0	mg/l	
Benzè	1,0	µg/l	
Benzo(a)pirè	0,010	µg/l	
Bor	1,0	mg/l	Nota 10
Bromat	10	µg/l	Nota 2.

Paràmetre	Valor paramètric	Unitat	Notes
Cadmi	5,0	µg/l	Nota 11.
Crom	50	µg/l	Nota 3.
Coure	2,0	mg/l	Notes 3 i 12.
Cianur	50	µg/l	Nota 13.
1,2-dicloroetà	3,0	µg/l	
Epiclorhidrina	0,10	µg/l	Nota 1.
Fluorur	1,5	mg/l	Nota 14.
Plom	10	µg/l	Nota 3.
Mercuri	1,0	µg/l	
Níquel	20	µg/l	Nota 3.
Nitrat	50	mg/l	Notes 4 i 16.
Nitrit	0,50	mg/l	Notes 4, 15 i 16.
Plaguicides	0,10	µg/l	Notes 5 i 6.
Total plaguicides	0,50	µg/l	Notes 5 i 7.
Hidrocarburs policíclics aromàtics	0,10	µg/l	Suma de concentracions de compostos especificats; nota 8.
Seleni	10	µg/l	
Tetracloroetà i tricloroetà	10	µg/l	Suma de concentracions de paràmetres especificats.
Total trihalometans	100	µg/l	Suma de concentracions de compostos especificats; nota 9.
Clorur de vinil	0,50	µg/l	Nota 1.

* Només per a les aigües minerals naturals.

Nota 1: el valor del paràmetre es refereix a la concentració monomèrica residual en l'aigua, calculada d'acord amb les característiques de la migració màxima del polímer corresponent en contacte amb l'aigua.

Nota 2: quan sigui possible sense que afecti la desinfecció, s'ha de procurar que el valor sigui més baix.

Nota 3: el valor s'aplica a una mostra d'aigua destinada al consum humà, obtinguda per un mètode adequat de mostreig, sempre que sigui representativa d'un valor mitjà setmanal ingerit pels consumidors.

Nota 4: a la sortida de les instal·lacions, el valor dels nitrats ha de ser $\leq 0,10$ mg/l, i ha de complir a més la condició que $[\text{nitrat}] / 50 + [\text{nitrit}] / 3 \leq 1$. Els claudàtors signifiquen concentracions en mg/l per al nitrat (NO_3) i per al nitrit (NO_2).

Nota 5: per "plaguicides" s'entén:

Insecticides orgànics.

Herbicides orgànics.

Fungicides orgànics.

Nematocides orgànics.

Acaricides orgànics.

Algicides orgànics.

Rodenticides orgànics.

Mol·lusquicides orgànics.

Productes relacionats (entre altres, reguladors de creixement) i els seus pertinents metabòlits i productes de degradació i reacció.

Només cal controlar els plaguicides que sigui probable que estiguin presents en un subministrament determinat.

Nota 6: el valor paramètric s'aplica a cada un dels plaguicides. En el cas de l'aldrina, la dieldrina, l'heptaclor i l'heptaclorèpòxid, el valor paramètric és de 0,030 µg/l.

Nota 7: per "total plaguicides" s'entén la suma de tots els plaguicides detectats i quantificats en el procediment de control.

Nota 8: els compostos especificats són:

Benzo(b)fluorantè.

Benzo(k)fluorantè.

Benzo(ghi)perilè.

Indeno(1, 2, 3-cd)pirè.

Nota 9: quan sigui possible sense que afecti la desinfecció, s'ha d'obtenir un valor més baix. Els compostos especificats són cloroform, bromoform, dibromoclorometà, bromodiolclorometà.

Nota 10: en les aigües minerals naturals, el límit màxim per al bor s'ha de fixar, si és necessari, amb el dictamen previ de l'autoritat europea de seguretat alimentària i a proposta de la Comissió Europea, abans de l'1 de gener de 2006.

Nota 11: en les aigües minerals naturals el límit màxim per al cadmi és de 3 mg/l.

Nota 12: en les aigües minerals naturals el límit màxim per al coure és d'1,0 mg/l.

Nota 13: en les aigües minerals naturals el límit màxim per al cianur és de 70 mg/l.

Nota 14: en les aigües minerals naturals el límit màxim per al fluorur és de 5,0 mg/l. S'ha de tenir en compte per a l'etiquetatge del fluorur el que disposa l'annex III, així com el que assenyala l'apartat 8 de l'article 21.A).

Nota 15: en les aigües minerals naturals el límit màxim per al nitrit és de 0,1 mg/l.

Nota 16: en les aigües minerals naturals, l'autoritat sanitària corresponent del Ministeri de Sanitat i Consum es pot referir a un valor més baix, en el marc del procediment del reconeixement oficial de les aigües minerals naturals, amb la condició que aquest valor s'apliqui a totes les peticions que es presentin en aquest procediment.»

Dotze. La part C, Paràmetres indicadors, de l'annex IV, Paràmetres i valors paramètrics, queda redactada de la manera següent:

«PART C

Paràmetres indicadors

Paràmetre	Valor paramètric	Unitat	Notes
Alumini	200	µg/l	
Amoni	0,50	mg/l	
Clorur *	250	mg/l	Nota 1.
Clostridium perfringens (incloses espores)	0	núm./100 ml	Nota 2.
Color	Acceptable per als consumidors i sense canvis anòmals.		
Conductivitat **	2.500	µS cm ⁻¹ a 20 °C	Nota 1.
Concentració en ions hidrogen	≥ 6,5 i ≤ 9,5	Unitats pH.	Notes 1 i 3.
Ferro *	200	µg/l	
Manganès	50	µg/l	Nota 8.
Olor	Acceptable per als consumidors i sense canvis anòmals.		
Oxidabilitat	5,0	mg/l O ₂	Nota 4.
Sulfat *	250	mg/l	Nota 1.
Sodi *	200	mg/l	
Sabor	Acceptable per als consumidors i sense canvis anòmals.		
Recompte de colònies a 22 °C i a 37 °	Sense canvis anòmals.		
Bacteris coliformes	0	núm./250 ml	
Carboni orgànic total (COT)	Sense canvis anòmals.		
Terbolesa	Acceptable per als consumidors i sense canvis anòmals.		

* Excepte en aigües minerals naturals.

** No s'aplica a les aigües minerals naturals i aigües de font carbòniques en origen.

RADIOACTIVITAT *

Paràmetre	Valor paramètric	Unitat	Notes
Triti	100	Bq/l	Notes 5 i 7.
Dosi indicativa total	0,10	msv/any	Notes 6 i 7.

* No és aplicable a les aigües minerals naturals.

Nota 1: l'aigua no ha de contenir matèries corrosives.

Nota 2: aquest paràmetre és necessari mesurar-lo només si l'aigua procedeix totalment o parcialment d'aigua superficial. En cas d'incompliment d'aquest valor paramètric, s'ha d'investigar el subministrament per assegurar-se que de la presència de microorganismes patògens com, per exemple, el *cryptosporidium* no es desprèn cap perill potencial per a la salut humana. S'han d'incloure en el llibre de registre els resultats de totes aquestes investigacions.

Nota 3: per a l'aigua sense gas envasada, el valor mínim es pot reduir a 4,5 unitats de pH.

Per a l'aigua envasada en ampolles o altres recipients que sigui naturalment rica en diòxid de carboni o amb addició artificial d'aquest, el valor mínim pot ser inferior.

Nota 4: no és necessari mesurar aquest paràmetre si s'analitza el paràmetre COT.

Nota 5: la periodicitat del control s'ha d'indicar posteriorment, a l'annex V.

Nota 6: exclòs el triti, el potassi-40, el radó i els productes de desintegració del radó. La periodicitat del control, els mètodes de control i els llocs més adequats per a la presa de mostres s'han d'indicar posteriorment, a l'annex V.

Nota 7: no és necessari controlar l'aigua potable respecte al triti ni la radioactivitat per establir la dosi indicativa total quan es consideri que sobre la base d'altres controls duts a terme els nivells de triti o de la dosi indicativa total de l'aigua estan molt per sota del valor paramètric.

Nota 8: a les aigües minerals naturals, el límit màxim per al manganès és de 0,50 mg/l.»

Tretze. El quadre que apareix a l'apartat 2, Paràmetres per als quals s'especifiquen resultats característics, de l'annex VI, Especificacions per a l'anàlisi dels paràmetres, queda redactat de la manera següent:

«Paràmetres	Exactitud Percentatge en el valor paramètric (Nota 1)	Precisió Percentatge en el valor paramètric (Nota 2)	Límit de detecció Percentatge del valor paramètric (Nota 3)	Condicions	Notes		
Acrilamida				Controlar segons l'especificació del producte.			
Alumini	10	10	10				
Amoni	10	10	10	Controlar segons l'especificació del producte.	Nota 4.		
Antimoni	25	25	25				
Arsènic	10	10	10				
Bari*	25	25	25				
Benzo(a)pirè	25	25	25				
Benzè	25	25	25				
Bor	10	10	10				
Bromat	25	25	25				
Cadmi	10	10	10				
Clorur	10	10	10				
Crom	10	10	10				
Conductivitat	10	10	10				
Coure	10	10	10				
Cianur	10	10	10				
1,2-dicloroetà	25	25	10				
Epiclorhidrina						Controlar segons l'especificació del producte.	Nota 5. Nota 6. Nota 7.
Fluorur	10	10	10				
Ferro	10	10	10				
Plom	10	10	10				
Manganès	10	10	10				
Mercuri	20	10	20				
Níquel	10	10	10				
Nitrat	10	10	10				
Nitrit	10	10	10				
Oxidabilitat	25	25	10				
Plaguicides	25	25	25				
Hidrocarburs policíclics aromàtics	25	25	25				
Seleni	10	10	10				
Sodi	10	10	10				
Sulfat	10	10	10				
Tetracloroetà	25	25	10				
Tricloretà	25	25	10				
Total THM	25	25	10				
Clorur de vinil				Controlar segons l'especificació del producte.	Nota 8. Nota 8. Nota 7.		

* Només per a les aigües minerals naturals.»

Catorze. S'insereix un nou annex VII:

«ANNEX VII

Límits màxims per als residus de tractament de les aigües minerals naturals i de les aigües de font amb aire enriquit amb ozó

Residus de tractament	Límits màxims (*) (µg/l)
Ozó dissol	50
Bromats	3
Bromoforms	1

(*) Les autoritats competents controlen el compliment dels límits màxims referent a l'embotellament o altres condicionaments destinats al consumidor final.»

Disposició transitòria única. Pròrroga de comercialització.

1. Les aigües minerals naturals, en el moment de ser envasades, han d'ajustar-se, abans de l'1 de gener de 2006, als nous límits establerts per a les esmentades aigües a la part B de l'annex IV.

2. Tanmateix, en el cas dels fluorurs i del níquel, el termini que preveu l'apartat 1 s'amplia fins a l'1 de gener de 2008.

3. Sense perjudici del previst als apartats 1 i 2, es prohibeix, a partir de l'1 de juliol de 2004, la comercialització de les aigües minerals naturals que no s'ajustin al que disposa aquest Reial decret.

No obstant això, els productes envasats i etiquetats abans de l'1 de juliol de 2004 es poden vendre fins que acabin les existències.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquest Reial decret.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret té caràcter bàsic a l'empara de l'article 149.1.16a de la Constitució i d'acord amb l'article 40.2 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, excepte pel que fa als intercanvis amb tercers països, que es dicta a l'empara de l'article 149.1.10a i 16a de la Constitució, que atribueix a l'Estat compe-

tència exclusiva en matèria de comerç exterior i sanitat exterior, i d'acord amb l'article 38 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 19 de desembre de 2003.

JUAN CARLOS R.

El vicepresident segon del Govern
i ministre de la Presidència,
JAVIER ARENAS BOCANEGRA